VIIKONVAIHDE

SIMONKADULLA

Näkyykö merta metsoilta?

Välillä pitää uskaltaa ulos Simonkadun bunkkerista. Viikko sitten pyörähdettiin aurinkoisessa Uudessakaupungissa haistelemassa ammoniakkia.

Kohde ei kuitenkaan ollut Yaran apulantatehdas vaan viereinen Urpoisten saari, jossa lannoitetuotantoa pyörittää parituhatta merimetsoa.

Siinä sitä oli suojeltua luontoa kauneimmillaan. Paskanhajuun tukehtuvat paikalliset olivat värvänneet mukaan maakunnan kovimmat poliittiset voimat.

Ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** (kesk.) sai kirjaimellisesti istahtaa siihen itseensä ja tutustua hallinnonalansa kenties näkyvimpään saavutukseen.

Pahimpia jännitteitä reissulla lievitti Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtaja **Ilkka Kanerva** (kok.) Kanervan kokemuksesta on kiistassa hyötyä. Vihreiden miesten ja mustien lintujen aluevaltaukset kun muistuttavat kovasti toisiaan.

Siltarummuista bumerangeihin

Aikoinaan puhuttiin siltarumpupolitiikasta, kun ministerit kiersivät maakunnissa hoitamassa ihmisten asioita kuntoon.

Nyt tilalla on bumerangipolitiikka, jossa poliitikot kertävät kertomassa, kuinka tälle asialle ei voi mitään, se nyt vaan on näin, ja tuohon ei ainakaan ole rahaa.

Tiilikaisenkin kohtalona oli kertoa maakunnassa, että merimetsoja ei saa metsästää, susille ei voi mitään eikä ruoppaukseen riitä rahaa.

No, asioita selvitetään ja aina voi hakea elykeskuksesta poikkeuslupaa.

Tälläkin kierroksella kuului poliitikkoparvesta nupinaa, että kansa on kiinnostunut vain merimetsojen jätöksistä, vaikka koko maa on menossa konkurssiin.

Simonkadulla tuumitaan, että jos kansanedustajat eivät pysty hoitamaan edes pikkuasioita, miten he sitten luulevat pelastavansa Suomen talouden.

Uraania sen olla pitää

Sanotaan, että yrittäjänä onnistuminen on tehty Suomessa mahdottomaksi. Se ei kuitenkaan koske nikkelikaivoksia tai ydinvoimaloita, joiden kohdalla epäonnistuminen näyttää mahdottomalta.

Veronmaksajien piikkiin kaivettu maailman suurin monttu Talvivaarassa on nyt meidän kaikkien yhteinen yritys. Nikkelimonttu muistuttaa kovasti keskimääräistä maatilaa. Puhdasta tavaraa tuotetaan, mutta viivan alle jää pelkkää miinusta.

Russovoiman ydinvoimalahanke on sentään terveellä pohjalla. Voimalan rakentamiseen on paljon yleisiä syitä. Maailmanrauhan kannalta on tärkeää, että itänaapurin ydinaseyhtiö saa valuuttaa rauhantahtoisiin projekteihinsa.

Ydinvoima on varmaa bisnestä siitä huolimatta, että rakentamiskustannukset ovat räjähtäneet käsiin ja sähkö tarve vähenee tulevaisuudessa.

Kysynnän takaavat ikääntyvät vuorineuvokset, jotka tarvitsevat pyöriäkseen sähkövirtaa hamaan tappiin.

Se ei haittaa, että kaikki laskutaitoiset rahoittajat ovat ajat sitten vetäytyneet hankkeesta. Risupaketteihin ja biohömppään on turha luottaa.

Venäläistä uraania sen olla pitää!

Lupauksista tekoihin

Tiistaina ministeri Tiilikainen uskalsi vielä pistäytyä suden luolassa MTK:n johtokunnan vieraana Simonkadulla. Ensiesiintyminen oli ministerille helppo, sillä tuottajajärjestössä on tapana ensin alkuun kehua uusi ministeri päästä varpaisiin. Seuraavaksi onkin luvassa pelkkiä haukkuja.

Tiilikaisen edeltäjä **Petteri Orpo** (kok.) oli lupaava ministeri. Osa lupauksista jopa toteutui. Hänen edeltäjänsä **Jari Koskinen** (kok.) ei koskaan luvannut mitään. Hän teki enemmän kuin lupasi. Tiilikainen näyttää asettuvan jonnekin edeltäjiensä välimaastoon.

Maatalousministerin pesti on tunnetusti epäkiitollinen homma. Yhdistetyn maatalous- ja ympäristöministerin homma on vielä tuplasti epäkiitollisempi. Kun toista porukkaa kumarrat, toinen käy kimppuun kuin hyttysparvi. Lantapihojen asfaltointipakko on saanut maakunnissa melkoisen närkästyksen aikaan.

Ainakin tässä asiassa Tiilikainen näyttää pitävän lupauksensa. Ympäristöministeri myönsi suoralta käsin, ettei asfaltointipakolla ole mitään tekemistä ympäristönsuojelun kanssa.

Asenteessa on aikamoinen ero edelliseen ympäristöministeriin **Ville Niinistöön** (vihr.) verrattuna.

NIKLAS HOLMBERG

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 14.8.

Eläinlääkäri keksi ilmarenkaan

Mies, joka keksi nykyajan ajoneuvon tärkeimpiin kuuluvan osan – ilmarenkaan – ei ollut teknikko vaan eläinlääkäri!

Hän oli saanut koulutuksensa Skotlannissa mutta toimi Pohjois-Irlannissa Belfastissa. Tällöin hän joutui ajamaan huonokuntoisilla teillä rattaissaan ja päätti pian tehdä jotain matkojen helpottamiseksi. Ensin hän ajatteli jousitusta, mutta luopui pian aikeistaan. Kun sitten paineilma otettiin käyttöön hän pian keksi yhdistää kankaan ja kumin. Tähän aikaan eläinlääkäri John Boyd Dunlop'illa oli poika Johnny, jonka kolmipyörästä tuli kokeiluajoneuvo.

Dunlop varusti etupyörän ilmarenkaalla ja työnsi pyörää pihallaan. Koe tuntui lupaavalta ja pian oli kaikissa kolmessa pyörässä ilmarenkaat. Pikku Johnny lähti koeajelulle ja mieltyi kovasti isänsä keksintöön. Dunlop sai keksinnölleen patentin heinäkuussa 1888 ja tämä asiakirja on nykyajan suuren Dunlop-yhtymän alkuasiakirja.

Joku, jolla oli enemmän liikemiehen vaistoa ryhtyi Dunlopin avustajaksi ja pian oli liike toiminnassa Dublinissä. Dunlop ei keksinnöllään luonut omaisuutta vaan tyytyi hoitamaan tavallista työtään elämänsä loppuun.

jatkoa edelliseltä sivulta

Uhkien kierre murentaa unionin yhtenäisyyttä

Viime aikoina Euroopan maiden yhteistyö on tuonut mieleen lähinnä riidat taloudesta ja pakolaisten sijoituksesta. Mitkä ovat olennaisimmat ilmiöt, jotka uhkaavat kaataa yhteisen Euroopan idean?

Euroopan unionin vetovoiman on voitu katsoa perustuvan demokratian, poliittisen vakauden ja taloudellisen vaurauden pohjalle. Nyt maanosa seisoo kuitenkin usean samanaikaisen pulman edessä.

Euroopan haasteet nivoutuvat toisiinsa ja muistuttavat asiantuntijoiden mukaan tulehtunutta kierrettä, jossa ongelmat johtavat uusiin ongelmiin.

Vauraus murtuu

Kansainvälinen finanssikriisi kärjistyi, kun investointipankki Lehman Brothers romahti Yhdysvalloissa syyskuussa 2008. Asuntomarkkinoiden lainakriisinä alkanut ilmiö johti kriisiin rahoitussektorilla ja lopulta miltei maailmanlaajuiseen taantumaan.

Katastrofin puhkeamisen jälkeen Euroopan maille kävi ilmi, että Kreikka oli vääristellyt kirjanpitoaan. Sen budjettialijäämä oli luultua huomattavasti suurempi.

Maan oli pyydettävä pelastusta unionilta. Tarinan jatko on piinallisen tuttu lähihistorian uutislähetyksistä.

Ulkopoliittisen instituutin Euroopan unioni -tutkimusohjelman tutkija **Tuomas Iso-Markku** kuvailee vaurautta yhdeksi Euroopan unionin perustavista lupauksista.

"Rauhan ja vakauden pohja on tehnyt EU-järjestelmästä hyväksyttävän unionin sisällä, mutta se on ollut myös laajentumisen pohjana. Se on yksi syy EU:n vaikutusvallalle."

Unionin naapurit ovat lähentyneet EU-maita osin siksi, että ne ovat halunneet osansa vauraudesta. Iso-Markun mukaan EU on nyt vähemmän vetovoimainen. Osaltaan kriisi on myös heikentänyt unionin painoarvoa kansainvälisissä suhteissa.

Eurossa on paljon pelissä

Liike- ja pankkihistoriaa tutkiva Suomen ja Pohjoismaiden historian professori **Markku Kuisma** Helsingin yliopistosta sanoo, ettei euro tosiaankaan näytä sopivan yhteiseksi valuutaksi kovin erilaisille kansantalouksille.

Kuismasta oman keskuspankin ja valuutan puuttuminen näyttää tehneen kriisistä nousemisen lähes mahdottomaksi. Hänestä on ilmeistä, että onnistuakseen euro vaatii yhteistä talouspolitiikkaa ja rahapolitiikkaa. Liittovaltiokehitykseen ei ole ollut kaikilla halukkuutta, Kuisma toteaa.

"Mentiin liian nopeasti liian vaikeaan harjoitukseen. Haluttiin syventää integraatiota, mutta lopputuloksena yhtenäisyys rakoilee vahvasti."

Tuomas Iso-Markku huomauttaa, että taloudellisen tilanteen heikkeneminen myös ruokkii populismia. Osittain se myös kasvattaa EU-maiden välistä kamppailua markkinoista ja resursseista.

Kuisma uskoo jopa euron murtumisen prosessin olevan jo käynnissä. Hän ei silti väitä ennustavansa tulevaa.

"Tähän on investoitu niin paljon poliittista pääomaa, että virheen myöntämiseen menee vuosia. Valuvikaa ei silti voi korjata rikkomatta koko valua ja aloittamatta alusta."

Venäjä haastaa

Euroopan unionin suurin naapuri Venäjä on viime aikoina herännyt vanhojen voimiensa tuntoon. Presidentti **Vladimir Putinin** johdolla maa on horjuttanut Ukrainan itsenäisyyttä ja saanut Euroopan varpailleen.

Venäjä haastaa koko EU:n tähänastisen toimintamallin eli laajentumisen ja naapuruuspolitiikan.

Unioni on tähän mennessä nokitellut itänaapurin kanssa vain pakotteiden kautta, mutta Venäjä koetaan silti turvallisuusuhaksi.

Tuomas Iso-Markku arvioi Venäjän suurvaltapolitiikan vaikuttaneen koko EU:hun kansainvälisenä toimijana. Välit ovat selvästi kiristyneet.

"Suurin osa jäsenmaista näkee tilanteen uhkakuvana koko Euroopan turvallisuusjärjestykselle. Lisäksi konfliktiin liittyvät energia- ja kauppa-asiat koskettavat maita suoraa turvallisuusuhkaa laajemmin."

Jäsenvaltiot suhtautuvat hyvin erilaisin tavoin Venäjän uhkaan.

Iso-Markun mukaan on merkillepantavaa, että ristiriidoista huolimatta jäsenmaat ovat pystyneet yhteistoimintaan esimerkiksi pakotteissa.

Välimeri kuohuu

Välimeri on Euroopan Akilleen kantapää monella tapaa. Sen yli kuljetetaan massoittain laittomia turvapaikanhakijoita EU-alueelle. Ongelmat ovat kuitenkin ennen kaikkea meren toisella puolen. Välimeren alueen epävakaisuus on suurin syy pakolaiskysymyksen kärjistymiseen.

Arabikevään vaikutukset näkyvät yhä. Termillä viitataan mielenosoitusten ja kansannousujen sarjaan, joka alkoi Tunisian vallankumouksesta vuonna 2010.

"Alueella on jo kauan ollut taloudellisesti heikot olot, ja tämä osaltaan johti arabikevään vallankumouksiin. Tätä siirtymävaihetta ei onnistuttu kontrolloimaan. Siinä EU:kin epäonnistui", Tuomas Iso-Markku arvioi.

Solidaarisuus puuttuu

EU tuki pitkään nimellisesti demokratisoitumiskehitystä ja maiden talouskehitystä. Unionin panostus oli kuitenkin vähäistä, ja se vaikutti tyytyvän vakaisiin oloihin, joiden takana oli autoritäärinen hallinto.

Arabikevät puhkesi samalla, kun EU:n talouskriisi oli pahimmassa vaiheessaan. Poliittiset ja taloudelliset resurssit maiden tukemiseen olivat heikoimmillaan. Kun arabikevät kaatoi osan hallinnoista, EU oli uskottavuusongelman äärellä. Se oli ainakin epäsuorasti tukenut vanhoja hallitsijoita, jolloin se ei ollut uskottava apu uudistuksiin.

Iso-Markun mielestä pakolaisongelma tuo esiin eurooppalaisen solidaarisuuden puutteen.

Kiistelyn jälkeen EU:n sisäministerit sopivat lopulta heinäkuussa jakavansa 55 000 pakolaista jäsenmaiden kesken.

Pelko kasvaa

Pakolaisten lisäksi Välimeren alueen kuohunta lisää terrorismin pelkoa. Terrorismia ja poliittista radikalismia tutkiva tohtori **Teemu Sinkkonen** Ulkopoliittisesta instituutista sanoo, etteivät terrorismin uhkakuvat ja todellisuus ole täysin kohdanneet.

Eurooppalaiset pelkäävät Syyrian ja Irakin konfliktien heijastuvan niiden alueelle Isisin terroritekoina. Sinkkosen mukaan uhka on realistinen, kuten Charlie Hebdon tapaus Ranskassa osoitti. Ääri-islamistinen terrorismi on silti terrorismin harvinaisin muoto Euroopassa.

Äärriliikkeet astuvat esiin

Sinkkosen mukaan terrorismi ylipäätään on harvinaista Euroopassa.

"Talouskriisin alettua oli spekulaatiota siitä, liittyykö äärivasemmiston ja -oikeiston reaktioihin terroritoimintaa. Pienessä mittakaavassa pelko on toteutunut, ja äärivasemmistolainen toiminta on hieman radikalisoitunut."

Terroriteot ovat esimerkiksi tuhopolttoja. Tapauksia on muutamia kymmeniä vuosittain.

"Islaminvastaisuus on noussut ja se herättää keskustelua yli maiden rajojen. Siihen liittyy myös oikeistopopulismin nousu. Kun rasistinen puhe tulee hyväksytymmäksi, se ruokkii ruohonjuuritason väkivaltaa."

Sinkkonen ei usko äärriliikkeiden keikauttavan koko EU:n venettä.

"Jos yhteinen päämäärä tiiviistä liitosta kadotetaan, syyt ovat jossain muualla kuin äärriliikkeissä."

MATTI RIITAKORPI

SUSANNA HUHTINEN

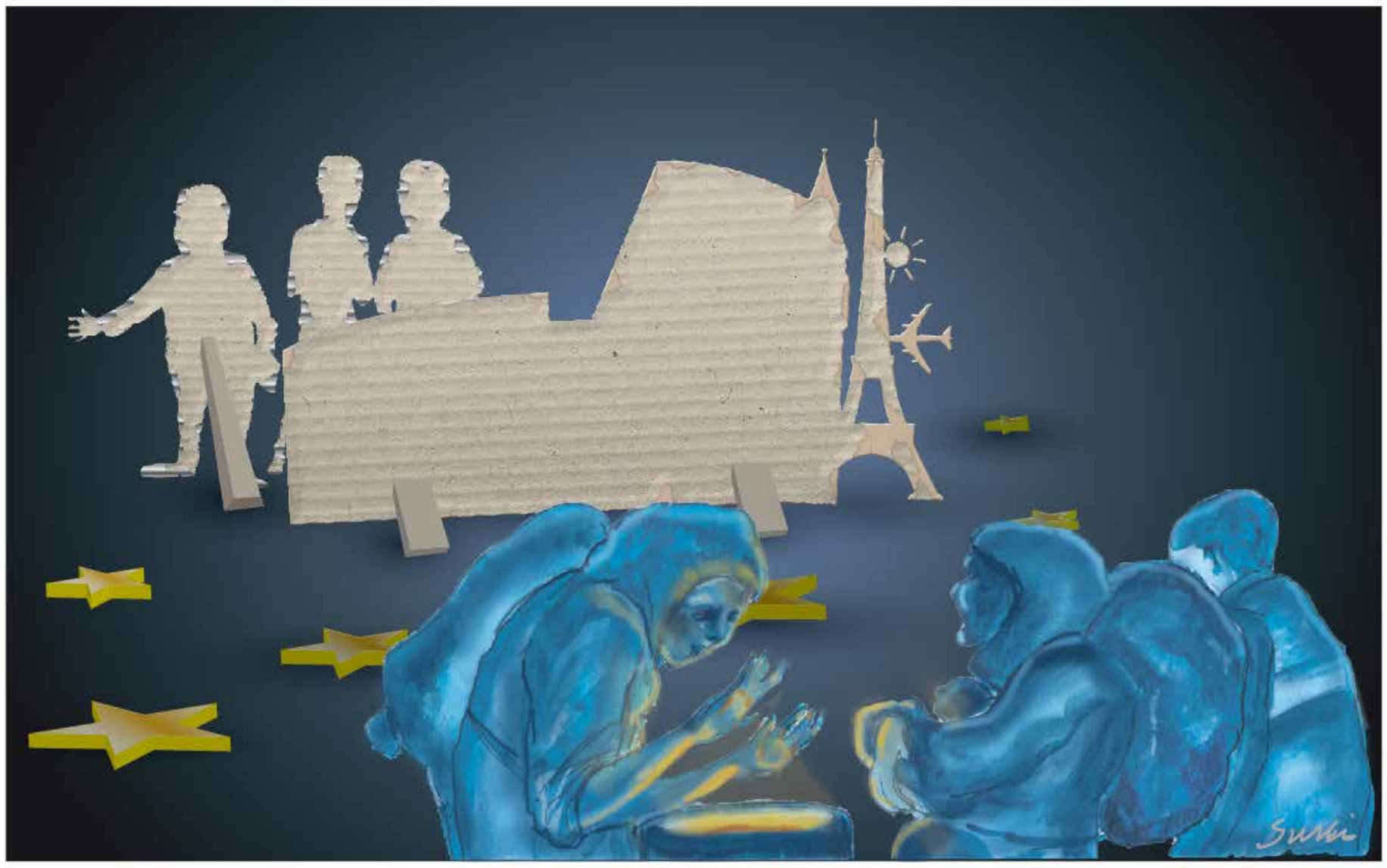

Kriisit eivät horjuta uskoa tulevaan

Ensin tuli Ukrainan kriisi. Sitten Venäjän tuontipakotteet.

Nyt Kreikan tilanne vaatii EU:n jäsenmailta yhteisiä toimia ja yhtenäistä päätöksentekoa. Asiantuntijat uskovat yhteisöä ravistelleista kriiseistä huolimatta yhteiseen tulevaisuuteen.

Ongelmia Euroopassa on ollut aiemminkin, mutta viime aikojen tapahtumat ovat tuoneet vahvemmin esiin kysymyksen unionin tulevaisuudesta.

"Tällä hetkellä mietitään, onko itse parempi etsiä ratkaisuja kaikkiin ongelmiin, mitä eteen tulee ja sitooko EU liikaa kansallista toimivaltaa vai ei", EU-neuvotteluissa mukana ollut suurlähettiläs **Eikka Kosonen** muistuttaa.

Yhtenäisyys vaikuttaa jatkuvan

Tampereen yliopiston valtio-opin professori **Tapio Raunio** tuo esille, että Kreikan EU:ssa ja eurossa pitämisen taustalla piilee halu säilyttää eurooppalainen yhtenäisyys ja välttää mahdolliset ulosvirtaukset.

"Integraatio purkautuisi ensimmäistä kertaa, ja sillä voisi olla seurannaisvaikutuksia."

Niillä hän viittaa siihen, että muutkin maat saattaisivat irtautua EU:sta.

Vaikka Kreikan tilanne vaikuttaa saaneen EU-maat pohtimaan jäsenyyttään uudella tavalla, asiantuntijat eivät usko suurten säröjen syntymiseen.

"Luvassa tuskin on suuria muutoksia, EU:n perustoiminnat ovat jatkuneet Kreikasta huolimatta. Britannia on ainoa jäsenyydestä luopumista harkinnut maa", Raunio muistuttaa.

"Repeämiä voi syntyä, mutta en usko, että EU on uhanalainen. Mitään räjähdystä tai mullistusta on tuskin luvassa", Kosonen puolestaan arvioi.

Kohti liittovaltiota?

Elämme parhaillaan heikossa liittovaltiossa, arvioi Helsingin yliopiston kansantaloustieteen professori **Vesa Kanniainen**.

Varsinkin Kreikka ja talouskriisi aiheuttavat paineita EU:n integraation syventämiselle.

"Nyt ollaan sillä tiellä, että paineet aidon liittovaltion luomiseksi Yhdysvaltain ja Sveitsin esikuvien mukaan lähtevät vahvistumaan", Kanniainen sanoo.

Hänen mielestään yhtenäisyys vauhdittuukin tulevaisuudessa.

"On selvää, että federalistit aktivoituvat ja nyt lähdetään viemään Euroopan rahaliiton integraatiota aidosti federaation suuntaan. Pyritään luomaan yhteinen hallitus Euroopan rahaliitolle, yhteinen valtiovarainministeri, yhteinen budjetti, jonne siirretään Suomenkin verotulot. Luodaan yleiseurooppalainen työttömyyskorvausjärjestelmä. Nämä ovat seuraavat askelmerkit."

Raunio muistuttaa myös, että yhteistyö on jo syventynyt viime vuosina ja valta on keskittynyt enemmän Brysseliin.

Valtavirrasta poistujat

Todennäköisenä Kanniainen pitää myös sitä, että pyrkimys päätöksenteon viemisestä yhteisötasolle voisi tiputtaa jäsenmaita pois rahaliitosta.

Suomessakin on havaittavissa liikehdintää. Esimerkiksi europarlamentaarikko **Paavo Väyrysen** (kesk.) kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa on saavuttanut tukensa yli 30 000 henkilöltä.

"Haluammeko, että eduskunnaltamme viedään päätösvalta, haluammeko siirtää verotulomme Brysseliin, haluammeko ottaa vastuun kaikkien maiden veloista yhteisesti? Nämä ovat niitä kysymyksiä, nyt on aika keskustella niistä", Kanniainen tiivistää.

> Haluammeko siirtää verotulomme Brysseliin, haluammeko ottaa vastuun kaikkien maiden veloista yhteisesti?
>
> VESA KANNIAINEN

SILJA EISTO